

Fraværsregistrering i praksis

Af Julie Nielsen, Peter Rohde Skov, Asta Løgtved & Jonas Christensen

Introduktion

Længerevarende skolefravær er et fænomen, der trækker både national og international opmærksomhed og betragtes som en voksende udfordring i samfundet i dag (Heyne et al., 2020). I september 2025 blev der sat yderligere fokus på problematikken i Danmark med DR-dokumentaren ”Skolens tabte børn”, der skildrer familiers liv og kamp for at få deres børn tilbage i skole efter længere tids skolefravær (Langhorn, 2025). Kort tid efter, i oktober, blev finansloven for 2026 præsenteret, hvori der var afsat 30 mio. kr. årligt (over en treårig periode) til indsatser mod længerevarende skolefravær. Indsatserne inkluderer bl.a. en national handleplan og etablering af et nationalt videnscenter for ufrivilligt skolefravær (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025a, 2025b). Senest satte statsministeren fokus på emnet i sin nytårstale, og den 15. januar 2026 blev en politisk aftale præsenteret med nye regler for bl.a. håndtering af skolefravær (Børne- og Undervisningsministeriet, 2026). Længerevarende skolefravær er således et område, hvor der både efterspørges viden og handling.

Kigger man på de officielle tal, er der da også meget der tyder på, at vi har et problem, og at det er i vækst. Fraværet er steget siden COVID-19-nedlukningen, og det er et mønster, der går igen i flere lande (Hess & Malkus, 2024; McNally et al., 2025; Sievertsen & Kjer, 2025). I en dansk skolekontekst viser de seneste tal fra Børne- og Undervisningsministeriet, at 110.966 elever (21,6 %) havde mere end 10 % fravær (dvs. knap én måned) i løbet af skoleåret 2023/24 – en stigning på 7.500 børn sammenlignet med året før¹ (Folkeskolen.dk, 2024). Yderligere var antallet af elever, der var fraværende i over 50 % af skoleåret 2023/24, på 3.200 elever (Knudsen, 2025).

Forskningen peger dog på, at skolefraværdata ikke nødvendigvis afspejler det faktiske omfang af længerevarende skolefravær (Birioukov, 2016; Heyne et al., 2020; Kearney & Childs, 2023). Det er en væsentlig udfordring, for hvis vi skal kunne bruge fraværdata som et politisk styringsredskab og som et redskab til tidlig opsporing og igangsættelse af forebyggende indsatser i potentielt problematiske fraværsløb, er det nødvendigt med en troværdig, regelmæssig og systematisk fraværregistrering (EVA – Danmarks Evalueringsinstitut, 2022; Gren-Landell et al., 2015; Knage & Kousholt, 2023; Lingenfelter & Hartung, 2015).

¹ Disse tal stammer fra fraværdata på uddannelsesstatistik.dk, hvor man anvender det samlede fravær (dvs. lovligt fravær, ulovligt fravær og sygdom) opgjort for skoleåret 23/24 for alle grundskoleelever.

Formålet med denne tekniske note er at dokumentere den usikkerhed, der præger fraværsregistreringen, med særligt fokus på diskrepanser relateret til lærernes registreringspraksis. Til det formål har vi indsamlet data gennem 1) semistrukturerede ekspertinterviews med forskere, lærere og andre relevante fagpersoner, 2) en workshop med 34 deltagere fra 20 forskellige skoler på tværs af landet og 3) en survey blandt udvalgte folkeskoler.

Hvad kan vi lære af de officielle statistikker?

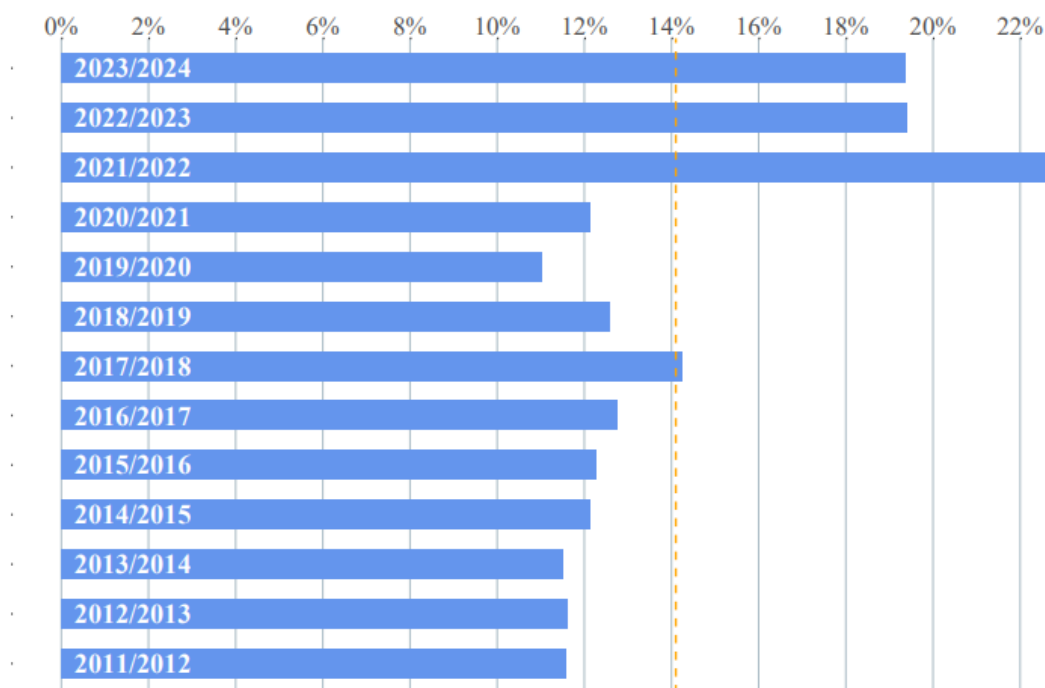
I det følgende ser vi på, hvordan det længerevarende fravær har udviklet sig over tid. Til det formål tager vi udgangspunkt i de fraværsdata, som indrapporteres til og opgøres af Styrelsen for IT og Læring (STIL). Analyserne strækker sig fra skoleåret 2011/2012 til skoleåret 2023/2024. Vi medtager kun de skoler, som har fraværsregistreringer i hele perioden, og de skoler, hvor der er foretaget registreringer for alle klasser fra 0. til 9. klasse. Det drejer sig om i alt 636 folkeskoler.

I analyserne benytter vi samme definition af længerevarende skolefravær, som anvendes i VIVEs panelanalyse fra 2020 (Kristensen et al., 2020). Her bestemmes skolefravær som en situation, hvor en elev har haft tre sammenhængende måneder med minimum 10 % samlet fravær inden for et skoleår². Der er tale om *samlet fravær* og dermed summen af lovligt fravær, ulovligt fravær og sygdom inden for den enkelte måned (Kristensen et al., 2020). Vores beregninger viser, at i gennemsnit er 14 % af skolernes elever registreret med længerevarende fravær. Skolerne med den laveste andel har 5 % elever med længerevarende fravær og skolerne med det højeste har 30 %.

Figur 1 (nedenfor) viser udviklingen i skolernes gennemsnit i perioden fra skoleåret 2011/2012 til skoleåret 2023/2024.

² I enkelte tilfælde, så er der elever, der forlader folkeskolen i et par måneder, for så at vende tilbage igen. I disse tilfælde tælles fraværet før og efter denne afgang fra folkeskolen, inden for samme skoleår, da udfordringen med elevens fravær fortsætter.

Figur 1: Udvikling i længerevarende fraværgennemsnit på landsplan i tidsperioden

Note: Den gule stiplede linje viser landsgennemsnittet for hele perioden.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata og STIL.

Frem til skoleåret 2017/2018 registreredes i gennemsnit 10 %-12 % af skolernes elever med længerevarende fravær. I 2017/2018 steg denne andel til mere end 14 % af eleverne. Andelen faldt igen i de følgende år for derefter at stige kraftigt i 2021/2022. En del af denne stigning kan tilskrives COVID-19-årene med midlertidige skolelukninger, men som man kan se, falder fraværstallene ikke efterfølgende til niveauet fra før pandemien. Samtidig trådte en ny lov om fraværsregistrering i kraft i januar 2020, som præciserede, at der i 7.-10. klasse skal fraværsregistreres ved dagens start og ved dagens slutning (Bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen, 2019). Denne nye lov kan også være en medvirkende forklaring på stigningen i længerevarende fravær.

Tabel 1 nedenfor dekomponeres gennemsnit og varians af elever med længerevarende fravær på henholdsvis kommune- og skoleniveau. Variansen på skoleniveau er beregnet ud fra skolernes gennemsnit i de 13 skoleår i perioden, hvorimod variansen for kommunerne er beregnet ud fra kommunens skolers gennemsnit i perioden.

Af varianserne præsenteret i tabellens to sidste kolonner kan vi se, at der er større forskel på skolernes gennemsnit inden for kommunerne, end der er imellem kommunerne (5.9 vs. 4.11): 41 % af den samlede varians i skolernes gennemsnitlige længerevarende fravær ligger imellem kommunerne, mens ca. 59 % af variansen ligger mellem skolerne inden for kommunerne. Det kommunale tilhørsforhold forklarer således en væsentlig andel af variansen, men der er stadig mest varians på skoleniveau. Det indikerer, at kommunale faktorer som politik og ressourcetildeling kun delvist forklarer forskelle i fravær, mens skolespecifikke forhold som ledelse, kultur og elevsammensætning spiller en større rolle.

Tabel 1: Fordelingen af gennemsnit og variansen af længerevarende fravær fordelt på skole- og kommuneniveau

	Gennemsnit	Standardafvigelse	Varians inden for	Varians imellem
Kommuner	14,09	6,65	5,90	4,11
Skoler	14,09	6,65	-	4,48

Definition af længerevarende skolefravær og registreringspraksis

Blandt sådanne skolespecifikke forskelle kan også være registreringspraksis, hvilket altså rejser spørgsmålet om, hvorvidt fraværdata *konstrueres* på samme måde på tværs af skoler. Hvis det ikke er tilfældet, har det betydning for validiteten og dermed anvendeligheden af data, særligt når de anvendes til at danne et nationalt overblik over skolefraværsproblematikken, og når man ønsker at kvantificere udviklingen over tid. I denne tekniske note viser vi de udfordringer lærerne står overfor, når fravær registreres. For at vise, hvor og hvordan denne praksis rummer muligheder for skøn i registreringerne, starter vi med at beskrive, hvordan skolernes daglige registrering af elevers fravær bliver til officielle fraværstatistikker.

Ifølge lovgivningen skal fraværregistreringen opgøres i de følgende tre kategorier³: 1) Fravær på grund af *sygdom* (det kan både inkludere tandlæge- og lægebesøg samt fravær, der skyldes konkrete diagnoser eller funktionsnedsættelser), 2) *Lovligt* fravær (når der er givet tilladelse hertil fra skolelederens side, f.eks. til vigtige familiebegivenheder, rejser uden for skolernes ferie, m.m.

³ En uddybning af lovgivningen og de tre kategorier kan ses her: [Regler om fravær i folkeskolen | Børne- og Undervisningsministeriet](#) (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025b).

Denne fraværskategori kaldes også ekstraordinær frihed) og 3) *Ulovligt* fravær (hvor årsagen til fraværet ikke er oplyst af forældrene, eller hvor skolelederen ikke har givet tilladelse hertil – den type fravær, der *ikke* falder under de to foregående kategorier). Der er dog ikke nødvendigvis en fælles forståelse af, hvornår fravær er lovligt, ulovligt eller skyldes sygdom. Der kan eksempelvis være situationer, hvor lærere undlader at registrere elevers fravær, hvis læreren vurderer, at de har situationen under kontrol, f.eks. hvis de har en klar formodning om, at den fraværende elev kommer i skole igen dagen efter (Rambøll, 2018, s. 15).

Idet dette første led i registreringen således i mange henseender er baseret på lærerens vurderinger, opstår altså her **den første mulighed** for diskrepanser mellem skoler og kommuner (Knage & Kousholt, 2023; Kristensen et al., 2020; Rambøll, 2018).

Fraværet skal ifølge lovgivningen registreres hver dag (Bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen, 2019). I indskolingen og på mellemtrinnet (0.-6.) sker registreringen i første lektion, mens der for udskolingen (7.-9.) registreres i både første og sidste lektion. Fravær registreres i halve og hele dage, hvilket betyder, at hvis en elev i udskolingen f.eks. er til stede i dagens første lektion, men er fraværende i den sidste, får vedkommende en halv dags fravær. Hvis en elev har over 15 % ulovligt fravær i et kvartal, skal skolen underrette kommunen, der skal vurdere, om forældrene skal have frataget børne- og ungeydelsen på den baggrund (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025b). Eksisterende undersøgelser peger dog på udfordringer med manglende justering af fraværet i løbet af dagen: Hvis en elev er fraværende i begyndelsen af en skoledag, men kommer i skole senere, kan det bidrage til en under- eller overrapportering af fravær, alt efter hvornår skolen registrerer fraværet (EVA – Danmarks Evalueringsinstitut, 2022; Rambøll, 2018). Hermed opstår **den anden mulighed** for diskrepanser mellem skoler og kommuner i indberetninger.

Men udover disse regler er det skolelederen på den enkelte skole, der fastlægger retningslinjerne for fraværsregistrering på skolen, hvilket også indebærer, at der bliver taget stilling til, hvornår skolefravær kan betragtes som længerevarende og bekymrende. I nogle sammenhænge afgrænses problemet til elever med mere end 25 % fravær inden for to uger, i andre til elever, der har ekstremt svært ved at komme i skole, eks ved skolevægringsadfærd, i mindst to uger, og atter andre til elever, der har 15 % fravær eller mere de seneste 15 uger (Heyne et al., 2018; Kearney, 2008). I Aarhus Kommune arbejder man med begrebet ”Fravær, der kræver opmærksomhed”, hvilket defineres som

enten: a) fire fraværstilfælde den seneste måned, b) 10 % ulovligt fravær den seneste måned, c) 11 eller flere fraværstilfælde det seneste år *eller* d) 10 % fravær eller mere det seneste år (Lomholt, 2018; Thastum, 2019; Thastum et al., 2019). I beskrivelsen af Børne- og Undervisningsministeriets nationale handlingsplan for børn og unge med længerevarende bekymrende fravær defineres langvarigt som ”Årligt fravær på mere end 20 %”, hvor fraværet er elevens samlede fravær opgjort i antal *hele* skoledage, som eleven har været fraværende i løbet af skoleåret (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025a). Definitionen af længerevarende skolefravær kan altså variere, ikke blot på tværs af kommuner, men også på tværs af skolerne inden for en kommune (Analyse & Tal, 2021; EVA – Danmarks Evalueringsinstitut, 2022; Rambøll, 2018). Hermed opstår således **den tredje mulighed** for diskrepans i indberetningerne.

Det er op til den enkelte kommune at vælge det IT-system, der anvendes til fraværsregistrering. Det har betydning for, hvordan fraværet registreres, og hvilke muligheder indberetteren har for at registrere fraværet. Systemet kan f.eks. indeholde flere fraværskategorier såsom ”Nedsat skoleskema”, ”For sent fremmøde” eller lignende, ligesom det kan være styrende for, hvorvidt der skal registreres ”Tilstedeværelse” i modsætning til fravær, så *alle* elever skal registreres. Men uanset hvilket registreringssystem der benyttes, skal al data samles i Styrelsen for IT og Læring (STIL), og det kræver, at fraværet oversættes, så det passer til det system, STIL benytter. Al fravær skal derfor omdannes, så det kan opgøres i de tre overordnede kategorier (lovligt fravær, ulovligt fravær og sygdom) og på hele og halve dage – en oversættelse, der kan gå på kompromis med nuancerne i de oprindelige opgørelser, og hermed opstår **den fjerde mulighed** for diskrepans i indberetningerne (Vejledning til bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen, 2023, Rambøll 2018).

Samlet set er der altså et stort fortolkningsrum forbundet med, hvordan skolefravær registres og opgøres, og hvordan det oversættes til nationale statistikker. I det følgende undersøger vi den første mulighed for diskrepans, der afspejler lærernes vurderinger. Denne diskrepans undersøger vi kvalitativt gennem en sekvens af ekspertinterviews, en workshop blandt skoleleder, lærere og pædagoger og en survey blandt skoleledere og lærere.

Hvad sagde eksperterne?

Vores interviews med de 14 eksperter tydeliggjorde kompleksiteten i den eksisterende praksis for fraværsregistrering og den usikkerhed, der kan knytte sig til de tilgængelige fraværdata.

Sammensætningen af interviewpersoner varierede afhængigt af interviewets formål og af, om samtalen primært havde fokus på kvantitative, datamæssige forhold og/eller kvalitative praksiserfaringer. Interviewene kunne dermed bidrage med indsigt i, hvilke udfordringer der ifølge eksperterne er ved de officielle fraværstal, herunder fraværsregistreringssystem og fraværsregistreringspraksis.

I interviewene fortalte eksperterne blandt andet, at forskellige aktører opererer med forskellige definitioner af længerevarende skolefravær og har forskellige forståelser af de problematikker, der knytter sig hertil, hvilket manifesterer sig i en forskelligartet fraværsregistreringspraksis. Disse forskelle kan yderligere have betydning for, hvilke handlinger der opfattes som legitime og meningsfulde i arbejdet med at forebygge og håndtere længerevarende skolefravær. I forlængelse heraf blev det fremhævet, at skolepraksis ofte oplever begrænsede handlemuligheder i mødet med længerevarende skolefravær.

Hvad viste workshoppen?

Med workshoppen gik vi tættere på de praktikere – lærere, pædagoger og skoleledere – der står for registreringen i det daglige, med det formål at få et konkret indblik i fraværsregistreringspraksisser.

Der var 34 deltagere i workshoppen, og de repræsenterede 20 skoler. Der var 5 skoleledere, 10 viceskoleledere, 7 pædagoger, herunder inklusions- og ressourcepædagoger, 8 AKT- og inklusionsvejledere samt trivsels- og fraværskoordinatorer og 2 undervisere/lærere. 18 ud af de 20 skoler havde en høj andel (over 10 %) og 2 havde en mellemstor andel (5-10 %) af elever med længerevarende fravær (se Appendiks A for samplingsstrategi af deltagere i workshoppen). Indsigterne fra workshoppen stammer således fra skoler, hvor fraværsprocenten er i den højere ende, og bidrager altså med viden om fraværsregistreringspraksisser på skoler, der oplever udfordringer med skolefravær.

Workshoppen gav indblik i de forskellige problematikker, dilemmaer og udfordringer, som fagprofessionelle i skolen står over for, når en elev udvikler længerevarende skolefravær (se Appendiks A for beskrivelse af workshoppens indhold). Der var blandt deltagerne generel enighed om, at fravær over 10 % inden for et kvartal kræver handling i form af dialog med forældre, hvilket er i overensstemmelse med lovgivningen på området (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025b). Til gengæld var der stor variation mellem deltagerne, når det kom til forståelsen af, hvornår skolefravær skulle betragtes som længerevarende og bekymrende. Særligt var der forskellige forståelser af, om fravær skal være sammenhængende eller gentaget og mønsterpræget for at blive betragtet som længerevarende. På tværs af deltagerne fremstår dialogen med forældrene som afgørende for både vurderingen af fraværet (herunder hvor problematisk/kritisk det anses for at være) og de handlinger, der betragtes som mulige og relevante at iværksætte.

Deltagernes beskrivelser af fraværsforløb illustrerede desuden, at der er variation i skolernes handlemuligheder og praksis gennem fraværsforløbets faser, der går fra begyndende mistrivsel til fuldt fravær. Jo længere tid fraværet varer, jo mere ansvar overgår til kommunen, hvilket giver skolen færre handlemuligheder. Det var desuden meget forskelligt, hvorvidt skolerne havde procedurer for at holde kontakten med forældre og elev under et længerevarende fraværsforløb, og hvorvidt der blev tilbudt hjemmebesøg/sygeundervisning eller ej. Samtidig varierer fraværsregistreringen betydeligt på tværs af skoler, faggrupper og situationer. Særligt i de senere faser i et fraværsforløb kan fraværet blive registreret som lovligt eller ulovligt fravær afhængigt af dialogen og aftaler med forældre og/eller Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), hvorimod fraværet i højere grad registreres som sygdom i de tidlige faser. Her blev det nævnt, at hvis dialogen med forældrene blev oplevet som god og konstruktiv, var deltagerne mere tilbøjelige til at registrere fraværet som lovligt frem for ulovligt i tilfælde med længerevarende eller “drypvist” fravær. Deltagernes input under workshoppen viste altså, at både håndtering og registrering af længerevarende skolefravær kan være præget af både individuelle og lokale vurderinger og kan betragtes som kontekstafhængige og afhængigt af det konkrete samarbejde med forældrene.

Hvad kunne vi se af surveyresultaterne?

Baseret på indsigterne fra workshoppen konstruerede vi en survey med det formål at undersøge, hvorvidt den forskelligartede fraværsregistreringspraksis tydeliggjort gennem både ekspertinterviewene og workshoppen kan genfindes mere generelt i lærernes specifikke fraværsregistreringspraksis (se Appendiks B for detaljer om denne del af dataindsamlingen og se

Appendiks C for udførelsen af surveyen). Casebeskrivelserne er dermed baseret på virkelige situationer, som lærerne skal tage stilling til ved fraværsregistrering. Det skal dog her bemærkes, at vi desværre ikke opnåede en særlig høj svarprocent, idet kun 53 (8,5 %) af de 621 inviterede skoler indsendte besvarelser. Resultaterne fra vores survey kan således bruges til at illustrere problematikkerne vedrørende registreringspraksis, men kan ikke bruges til at udsige noget generelt eller repræsentativt herom.

Fraværsregistrering i praksis

I surveyen startede vi med at spørge lærerne om, hvorvidt der er en fælles fraværsdefinition på deres skole. Hertil svarede 49 %, at de har en fælles fraværsdefinition på deres skole, mens de resterende 51 % svarede, at de enten ikke ved, om der er en fælles fraværsdefinition (30 %), eller ikke har en fælles fraværsdefinition (21 %). Herefter undersøgte vi forskelle i specifikke registreringspraksisser gennem ni fiktive fraværscases⁴, der hver især repræsenterede forskellige fraværssituationer, og hvor respondenterne skulle angive, hvordan de ville registrere fraværet i de pågældende situationer. Disse fraværscases var udviklet på baggrund af input fra lærere, skoleledere og andre fagprofessionelle i forbindelse med ekspertinterviewene og workshopen. Casene havde til formål at belyse, hvorvidt der er variation i respondenternes fraværsregistrering og i så fald, i hvilke situationer fraværet kan være særligt vanskeligt at kategorisere. I alle casene var det muligt for respondenterne at vælge mellem følgende kategorier: ”Lovligt”, ”Ulovligt”, ”Sygdom”, ”Ingen registrering” og ”Andet”. I svarkategorien ”Andet” havde respondenterne mulighed for at skrive en uddybende kommentar.

I det følgende præsenteres de forskellige fraværscases samt fordelingen af respondenternes besvarelser i forhold til, i hvilken kategori de ville placere fraværet. Casene og de tilhørende besvarelser illustrerer, hvorfor det kan være svært at opdage fraværsmønstre og forebygge, at de udvikler sig til længerevarende fravær. Samtidig viser casene, at det kan være udfordrende at give et retvisende estimat for antallet af børn i længerevarende skolefravær, hvis det udelukkende baserer sig på fraværdata.

⁴ Se Appendiks B for en beskrivelse af alle fraværscasene i surveyen

I tabel 2 nedenfor fremgår fordelingen (i procent) af respondenternes valg af fraværskategori i case 1-5⁵. Case 1-5 repræsenterer eksempler på længerevarende skolefravær, hvor case 6-9 kan kategoriseres som eksempler på ”drypvist” fravær.

Tabel 2: Fraværregistrering ud fra fraværscases, angivet i procent

Fraværskategori	1) Nedsat skoleskema	2) Fraværende i 2 mdr., venter på PPV	3) Fraværende i 1/2 år, venter på udredning hos psykolog	4) Fraværende i 4 mdr., ikke i stand til at følge plan	5) Stigende fravær i 3 mdr., ikke været i skole i to uger
Lovlig	32%	18%	14%	7%	1%
Ulovlig	1%	14%	13%	31%	5%
Sygdom	10%	28%	27%	14%	72%
Ingen reg.	36%	5%	9%	8%	0%
Andet	20%	35%	38%	41%	23%
Total	~100%	~100%	~100%	~100%	~100%
<i>Note: Totaler kan afvige fra 100% grundet afrunding.</i>					

Case nr. 1 omhandler en elev, der er på nedsat skoleskema. Her bad vi respondenterne angive, i hvilken kategori de ville registrere elevens fravær i de timer, hvor eleven er fritaget for deltagelse. Som det fremgår af tabel 2, er svarfordelingen primært koncentreret om enten at registrere fraværet som lovligt (32 %) eller slet ikke at registrere det (36 %). Ved de uddybende kommentarer fremgår det, at man flere steder har en specifik fraværskategori til ”Nedsat skoleskema”. Som nævnt tidligere findes denne kategori ikke i den officielle opgørelse af fraværstal, og disse typer af fravær kan derfor ende med ikke at fremgå her (Analyse & Tal, 2021; Børns Vilkår, 2020; EVA – Danmarks Evalueringsinstitut, 2022).

Case nr. 2 er også relevant at fremhæve i denne sammenhæng, da den repræsenterer en situation, vi har fået beskrevet gentagne gange af eksperter og fagprofessionelle. Her er der tale om en elev, der ikke har været i skole i to måneder. Der er dialog med forældrene, men man afventer udarbejdelsen af en PPV, og i mellemtiden er barnet hjemme uden skolegang. Her fordeler besvarelserne sig

⁵ Nummeringen af casene var anderledes i den udsendte survey, da de ikke var inddelt i ”fraværstyper” – denne inddeling anvendes for at overskueliggøre analysen.

således: 18 % ville registrere det som lovligt, 14 % ville registrere det som ulovligt, 28 % ville registrere det som sygdom, 5 % ville ikke registrere det, mens 35 % har uddybet deres svar i ”Andet”-kategorien. Et stort set identisk registreringsmønster gør sig gældende i case nr. 3 med en lignende fraværssituation, hvor fraværet er oppe på et halvt år, mens der afventes udredning. Her adskiller svarfordelingen i case nr. 4 sig. Der er tale om en elev med længerevarende fravær, som ikke har været i stand til at følge en handleplan for tilbagevenden til skolen udarbejdet i samarbejde mellem skole, kommune og familie. Her ser vi en større tilbøjelighed til at registrere fraværet som ulovligt (31 %), og det er tilsyneladende afvigelsen fra handleplanen, der medfører, at fraværet registreres som ulovligt af flere. I kommentarerne i ”Andet”-kategorien i case nr. 2, 3 og 4 fremhæves kontakt med forældre som afgørende i forhold til, hvorvidt fraværet registreres som lovligt eller ulovligt.

Den sidste case, case nr. 5 i ovenstående tabel, viser et anderledes mønster i registreringen end i de foregående cases. Her er der tale om en elev, der har gradvist stigende fravær og ikke har været i skole i to sammenhængende uger. Forældrene har angivet sygdom som årsag til fraværet, men der har ikke været yderligere dialog med forældrene. Her ville 72 % registrere fraværet som sygdom, hvilket kan hænge sammen med tydelige retningslinjer på området. Retningslinjerne består i, at skolen har pligt til at kontakte forældrene senest tre uger efter, at eleven sidst har været til undervisning. Samtidig har de ret til at indhente en årsag til elevens fravær (f.eks. en lægeerklæring) efter to ugers fravær (Folkeskoleloven, 2020).

De resterende fire cases omhandler netop situationer med det, der kan betegnes som ”drypvist” fravær, hvor fordelingen af respondenternes kategorisering af dette vises i tabel 3.

Tabel 3: Fraværsregistrering ud fra fraværscases, angivet i procent

Fraværs-kategorier	6) Fraværende mandag morgen - sygdom årsag af forældre	7) Eleven hentet før skoledagen var omme med begrundelsen ”ondt i maven”	8) Udskolingselev går hjem i frokostpausen uden at vende tilbage	9) Konflikt m. elever/lærere, elev ringes hjem
Lovlig	6%	2%	0%	24%
Ulovlig	6%	0%	77%	3%
Sygdom	44%	55%	1%	5%

Ingen				
reg.	0%	10%	2%	26%
Andet	44%	33%	19%	42%
Total	~100%	~100%	~100%	~100%
<i>Note:</i> Totaler kan afvige fra 100% grundet afrunding.				

Både i case nr. 6 og 7 vil omkring halvdelen af respondenterne registrere fraværet som ”Sygdom” eller som ”Andet”. I case nr. 6 er der tale om en elev, der regelmæssigt er fraværende mandag morgen, hvor forældrene angiver årsagen som ”Sygdom” uden yderligere dialog.

Case nr. 7 er en elev, der ofte bliver hentet, før skoledagen er forbi, med begrundelsen ”ondt i maven”. Disse to cases kan betragtes som eksempler på ”drypvist” fravær, der potentielt kan udvikle sig til længerevarende skolefravær, hvis ikke fraværet registreres og opspores tidligt. På trods af at forældrene har angivet ”Sygdom” som årsag, og at forældrene henter barnet grundet ondt i maven, hvilket kan betragtes som sygdom, er det kun halvdelen af respondenterne, der ville registrere fraværet som ”Sygdom”. De resterende har enten valgt ”Andet” eller ”Ingen registrering”, hvor sidstnævnte udgør 10 % i case nr. 7. I besvarelsene i ”Andet”- kategorien for case nr. 6 og 7 handler det ofte om, hvilke aftaler der er indgået med forældrene, og at lærerne generelt bestræber sig på at have dialog med forældrene om fraværet. Derudover nævnes det i flere besvarelser, at fraværet ville blive registreret som ”For sent fremmøde”, hvilket er en uofficiel fraværskategori, som STIL ikke opererer med, men som anvendes lokalt på flere skoler. Dette kan betragtes som et udtryk for, at der fortsat er stor variation og usikkerhed forbundet med registreringen af denne type fravær.

Det samme gør sig gældende for case nr. 9, hvor der er tale om en konflikt mellem eleven og skolen, hvorefter eleven sendes hjem, og hvor der er større variation i fraværsregistreringen. Størstedelen af respondenterne har valgt at komme med uddybende svar i ”Andet”-kategorien (42 %). Baseret på kommentarer fra ”Andet”-kategorien kan vi forstå, at casen repræsenterer en relativt sjælden situation blandt de deltagende skoler, da det ikke er en udbredt praksis for skoler at hjemsende en elev efter en konflikt⁶. Der er tilsyneladende større enighed i case nr. 8, hvor 77 % ville registrere fraværet som ”ulovligt”, når der er tale om en elev i udskolingen, der forlader skolen i frokostpausen uden at vende tilbage.

⁶ En ændring i lovgivningen med en ny ordensbekendtgørelse har gjort denne praksis mere tilgængelig, hvorfor der er sket en stigning i bortvisninger (*Folkeskoler bortviser hver dag 14 elever efter stramning af ordensregler – TV 2, 2025, 30. oktober*).

De ovenstående cases nr. 6-9 beskriver situationer med det, der i litteraturen betegnes som ”drypvist” fravær, som kan udgøre forstadier til udvikling af længerevarende, bekymrende fravær, hvorfor registrering og identificering af fraværsmønstre er centrale i forebyggelsen heraf (Knage & Kousholt, 2023; Kristensen et al., 2020; Lomholt et al., 2022). Dette forudsætter, at der er regelmæssighed og faste procedurer på skolen for at indgå i en dialog om elevers fraværsmønstre, hvilket samtidig understreger behovet for adgang til fraværsregistreringerne, så underviserne har mulighed for at danne sig dette overblik.

Et element, der yderligere understreger fraværsregistreringens kompleksitet, fremgår af ”Andet”-kategorien. Kommentarerne her viser, at samarbejdet og dialogen med forældrene har betydning for, hvorvidt og hvordan fraværet registreres. Derudover fremgår det af besvarelserne i ”Andet”-kategorien, at skolerne anvender deres egne fraværskategorier, såsom ”Nedsat skoleskema”, ”For sent fremmøde” m.fl., hvilket illustrerer, hvor kontekstafhængig fraværsregistrering kan være i praksis.

Respondenternes besvarelser viser også, at der er forskel på fraværsregistreringen på tværs af lærere. Dette understreger vigtigheden af at udvikle en fælles definition af længerevarende skolefravær samt en tilhørende fælles fraværsregistreringspraksis. Dette kan bidrage til mere retvisende elevfraværdata og samtidig understøtte praksis i at opspore og potentielt forebygge fravær, før det udvikler sig til længerevarende skolefravær.

Konklusion

Denne tekniske note viser, hvordan lærernes praksis i forbindelse med registrering af skolefravær udfordrer forståelsen af de tilgængelige fraværdata. Dette har vi gjort igennem tre datakilder; 1) ekspertinterviews, 2) workshop og 3) survey.

Ekspertinterviewene fremhævede kompleksiteten og variationen i fraværsregistreringspraksis og understregede behovet for en fælles officiel definition for at sikre en mere ensartet registrering og opgørelse af fravær. Workshopen gav os en mere konkret forståelse for, hvordan fraværsregistreringspraksis tager sig ud, og hvilken betydning en manglende fælles definition af

længerevarende fravær har for fraværsregistreringspraksis. Den viste samtidig stor variation i opfattelserne af, hvornår fraværet er længerevarende og bekymrende, det vil sige om fraværet skal være sammenhængende, eller også kan være gentaget og mønsterpræget. Det kan føre til forskellige opfattelser af, hvilke indsatser der bør igangsættes og hvornår. Workshopen gav også et indblik i betydningen af dialogen med forældrene for både vurderingen af fraværet, registreringen af fraværet og de handlinger, der betragtes som mulige og relevante at iværksætte. Workshopen viste at håndtering og registrering af længerevarende skolefravær kan være præget af individuelle, kontekstafhængige og lokale vurderinger.

Resultaterne fra vores survey viste, at der ikke altid er fælles definitioner, idet ca. halvdelen af de lærere, som havde svaret på surveyen (51 %) oplevede at stå uden en fælles definition af længerevarende skolefravær på deres skole. Respondenternes fraværsregistrering i de ni fiktive cases viste samtidig en betydelig variation i vurderingerne, og det gjaldt særligt for de komplekse cases om længerevarende skolefravær (f.eks. case nr. 1 om elever på nedsat skoleskema). Surveyen viste desuden, at skoler anvender uofficielle kategorier (f.eks. ”For sent fremmøde” og ”Nedsat skoleskema”), hvilket vanskeliggør oversættelsen af de lokale registreringer til de tre officielle fraværskategorier, med risiko for at de helt bortfalder, og kan give anledning til under- og/eller overrapportering af fravær. Det skyldes usikkerheder om at al fravær registreres, og hvilke typer fravær der registreres. Variationerne i hvilke kategorier, der anvendes til at registrere fravær for de samme cases, signalerer en udfordring i at tolke i omfanget af specifikke former for fravær, såsom lovlig, ulovlig og sygdom.

Litteraturliste

- Analyse & Tal. (2021). *Håndtering af bekymrende fravær i folkeskolen*. Børns Vilkår og Egmont Fonden. <https://www.ogtal.dk/assets/files/fravaer.pdf>
- Bekendtgørelse af lov om Folkeskolen, LBK nr 1396 af 28/09/2020 (2020).
<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1396>
- Bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen, BEK nr 1063 af 24/10/2019 (2019).
<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/1063>
- Birioukov, A. (2016). Beyond the Excused/Unexcused Absence Binary: Classifying Absenteeism through a Voluntary/Involuntary Absence Framework. *Educational Review*, 68(3), 340–357.
<https://doi.org/10.1080/00131911.2015.1090400>
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2025a). *National handlingsplan for børn og unge i langvarig bekymrende fravær er klar*. <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2025/oktober/251006-national-handlingsplan-for-boern-og-unge-i-langvarig-bekymrende-fravaer-er-klar>
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2025b, august 6.). *Regler om fravær i folkeskolen*. [www.uvm.dk. https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/fravaersregler-i-folkeskolen/baggrund](https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/fravaersregler-i-folkeskolen/baggrund)
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2026, januar 15.). *Ny aftale sikrer elever hurtigere hjælp ved mistrivsel og fravær*. [uvm.dk. https://uvm.dk/aktuelt/nyheder/2026/januar/260115-ny-aftale-sikrer-elever-hurtigere-hjaelp-ved-mistrivsel-og-fravaer/](https://uvm.dk/aktuelt/nyheder/2026/januar/260115-ny-aftale-sikrer-elever-hurtigere-hjaelp-ved-mistrivsel-og-fravaer/)
- Børns Vilkår. (2020). *Skolens tomme stole – Skolefravær set fra barnets perspektiv*. Egmont Fonden.
<https://bornsvilkar.dk/wp-content/uploads/2020/10/Boerns-Vilkaar-Skolefravaer-WEB.pdf>
- EVA – Danmarks Evalueringsinstitut. (2022). *Øget motivation og reduktion af fravær. Kortlægning af kommuner og skolars arbejde med at øge motivation og reducere fravær i udskoling*.

Folkeskolen.dk. (2024, november 1.). *Mere end hver femte elev misser store dele af undervisningen.*

<https://www.folkeskolen.dk/fravaer/mere-end-hver-femte-elev-misser-store-dele-af-undervisningen/4787689>

Folkeskoler bortviser hver dag 14 elever efter stramning af ordensregler – TV 2. (2025, oktober 30.).

nyheder.tv2.dk. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2025-10-30-folkeskoler-bortviser-hver-dag-14-elever-efter-stramning-af-ordensregler>

Gren-Landell, M., Ekerfelt Allvin, C., Bradley, M., Andersson, M., & Andersson, G. (2015). Teachers' Views on Risk Factors for Problematic School Absenteeism in Swedish Primary School Students. *Educational Psychology in Practice*, 31(4), 412-423.

<https://doi.org/10.1080/02667363.2015.1086726>

Hess, F. M., & Malkus, N. (2024, februar 22.). Chronic Absenteeism Could Be the Biggest Problem

Facing Schools Right Now [Aei.org]. *American Enterprise Institute – AEI*. <https://www.aei.org/oped/chronic-absenteeism-could-be-the-biggest-problem-facing-schools-right-now/>

Heyne, D., Gentle-Genitty, C., Gren Landell, M., Melvin, G., Chu, B., Gallé-Tessonneau, M., Askeland,

K. G., González, C., Havik, T., Ingul, J. M., Johnsen, D. B., Keppens, G., Knollmann, M., Lyon, A. R., Maeda, N., Reissner, V., Sauter, F., Silverman, W. K., Thastum, M., Tonge, B. J. Kearney, C. A. (2020). Improving School Attendance by Enhancing Communication among Stakeholders:

Establishment of the International Network for School Attendance (INSA). *European Child & Adolescent Psychiatry*, 29(7), 1023-1030. <https://doi.org/10.1007/s00787-019-01380-y>

Heyne, D., Gren-Landell, M., Melvin, G., & Gentle-Genitty, C. (2018). Differentiation Between School Attendance Problems: Why and How? *Cognitive and Behavioral Practice*, 26(1), 8-34.

<https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2018.03.006>

Kearney, C. A. (2008). School Absenteeism and School Refusal Behavior in Youth: A Contemporary

Review. *Clinical Psychology Review*, 28(3), 451-471. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2007.07.012>

- Kearney, C. A., & Childs, J. (2023). Improving School Attendance Data and Defining Problematic and Chronic School Absenteeism: The Next Stage for Educational Policies and Health-based Practices. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 67(4), 265-275.
<https://doi.org/10.1080/1045988X.2022.2124222>
- Knage, F. S., & Kousholt, D. (2023). *Langvarigt bekymrende skolefravær* (No. 21; Pædagogisk Indblik). DPU, Aarhus Universitet, Nationalt Center for Skoleforskning, Aarhus Universitetsforlag.
- Knudsen, J. (2025, januar 21.). Nye tal: Dobbelt så mange elever kommer næsten aldrig i skole. *Folkeskolen*. <https://www.folkeskolen.dk/nye-tal-dobbelt-saa-mange-elever-kommer-naesten-aldrig-i-skole/>
- Kristensen, N., Jensen, V. M., & Krassel, K. F. (2020). *Panelanalyse af bekymrende skolefravær*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Langhorn, J. (Instruktør). (2025, oktober 21.). *Skolens tabte børn* [Dokumentar]. DR1.
https://www.dr.dk/drtv/serie/skolens-tabte-boern_545028
- Lingenfelter, N., & Hartung, S. (2015). School Refusal Behavior. *NASN School Nurse*, 30(5), 269-273.
- Lomholt, J. J. (2018). Fravær og mistrivsel i skolen. *Samfundsøkonomen*, (1), 43-45.
- Lomholt, J. J., Arendt, J. N., Bolvig, I., & Thastum, M. (2022). Children with School Absenteeism: Comparing Risk Factors Individually and in Domains. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 66(3), 411-426. <https://doi.org/10.1080/00313831.2020.1869085>
- McNally, S., Montebruno, P., & Gibbons, S. (2025, marts 3.). *The Impact of Covid-19 on School Absences* [Niesr.ac.uk]. NIESR. <https://niesr.ac.uk/blog/impact-covid-19-school-absences>
- Rambøll. (2018). *Undersøgelse af hjemmeundervisning, fravær og børn uden for undervisningstilbud*. Rapport til Undervisningsministeriet.

Sievertsen, H.-H., & Kjer, M. G. (2025, januar 16.). *Fraværet nærmer sig niveauet fra pandemiens højdepunkt*. vive.dk. <https://www.vive.dk/da/nyheder-og-debat/fravaeret-naermer-sig-niveauet-fra-pande-miens-hoejdepunkt-dx3joknv/>

Thastum, M. (2019). Skolefravær: Udbredelse og forståelser. I *Skolens fraværende børn* (s. 11-26). Dafolo.

Thastum, M., Johnsen, D. B., Silverman, W. K., Jeppesen, P., Heyne, D. A., & Lomholt, J. J. (2019). The Back2School Modular Cognitive Behavioral Intervention for Youths with Problematic School Absenteeism: Study Protocol for a Randomized Controlled Trial. *Trials*, 20(1), 29. <https://doi.org/10.1186/s13063-018-3124-3>

Vejledning til bekendtgørelse om elevers fravær fra undervisningen i folkeskolen, 9008 § 39, stk. 3 (2023).

APPENDIKS

Appendiks A: Workshop 2024

I oktober 2024 afholdt vi en konference om længerevarende skolefravær med en tilhørende workshop om fraværsregistreringspraksis.

Rekrutteringsstrategi

Vi sendte invitationen til workshoppen til 147 folkeskoler, der var strategisk udvalgt på baggrund af følgende karakteristika:

- Skolens geografiske placering, da vi ønskede deltagere fra forskellige regioner og kommuner.
- Skolens elevantal, da vi var interesserede i deltagere fra skoler med minimum 150 elever og med 0.-9. klassetrin, for at sikre et repræsentativt udvalg af deltagere
- Skolens fraværsprocent blandt eleverne, som opgjort af STIL, hvor vi inddelte skolerne i tre kategorier med en henholdsvis høj, lav og middel andel af elever med fravær. Hensigten var at have ca. en tredjedel med fra hver kategori.
- Skolerne skulle have eksisteret i minimum 10 år.

I invitationen fremhævede vi, at konferencen og workshoppen henvendte sig til undervisere med en særlig interesse for længerevarende, bekymrende skolefravær. Dette gjorde vi, da vi var interesserede i at få indblik i de udfordringer, lærere oplever at stå med både i forhold til forebyggelse og håndtering af længerevarende skolefravær samt de dilemmaer, der kan opstå i selve fraværsregistreringen.

Format og indhold

Med workshoppen ønskede vi at få et bedre indblik i problematikken ud fra skolens fagprofessionelles perspektiv. Deltagerne blev placeret i workshopgrupper bestående af 3-4 fagprofessionelle samt en facilitator fra ROCKWOOL Fonden.

I workshoppen blev deltagerne bedt om at forholde sig til følgende spørgsmål:

- Hvordan definerer du (deltageren) længerevarende, bekymrende fravær?

- o Her blev deltagerne bedt om hver især at formulere deres egen definition af længerevarende, bekymrende fravær og efterfølgende diskutere definitionerne ved bordene.
- Har din (deltagerens) skole en fælles definition på længerevarende, bekymrende fravær?
 - o Deltagerne blev bedt om at drøfte, hvorvidt der på deres skole arbejdes med en fælles definition af længerevarende, bekymrende skolefravær.
- Hvordan ville du (deltageren) fraværsregistrere i en række forskellige fraværssituationer?
 - o Deltagerne fik præsenteret seks forskellige fiktive fraværscases og blev bedt om at forholde sig til, hvilken type fravær de ville registrere disse som. De kunne vælge mellem de officielle fraværskategorier: lovligt fravær, ulovligt fravær, sygdom samt den uofficielle kategori: ingen registrering.
 - o Efter at deltagerne individuelt havde kategoriseret casene i de forskellige kategorier, blev de i grupper bedt om at drøfte, hvorvidt de var enige eller uenige i hinandens registreringer og hvorfor.
- Hvordan vil I beskrive et typisk forløb for en elev, der ender i længerevarende skolefravær på jeres skole?
 - o Deltagerne blev bedt om at tegne en tidslinje, der illustrerede et typisk fraværsløb opdelt i tre faser: 1) Tegn på mistrivsel, 2) Begyndende fravær og 3) Fuldt fravær. Her blev deltagerne også bedt om at beskrive rolle- og ansvarsfordeling samt mulige indsatser og handlerum for de forskellige aktører, der er i hver af faserne. Derudover blev deltagerne bedt om at forholde sig til, hvordan de ville fraværsregistrere de forskellige faser i forløbet.

Alle spørgsmål blev drøftet ved bordene, hvor en repræsentant fra ROCKWOOL Fonden faciliterede samtalen og tog noter for efterfølgende at kunne sammenligne deltageres besvarelser. Dette blev gjort med henblik på at afdække forskelle og ligheder på tværs af gruppernes bidrag og få et bredere og mere nuanceret indblik i oplevelser med fraværsregistrering og forståelse af længerevarende skolefravær i praksis.

Appendiks B: Survey

Metode og data

Sampling

I alt udtrak vi 621 folkeskoler, som opfyldte følgende samplingskriterier for deltagelse i surveyen:

- Skolen skal have eksisteret og fraværsregistreret siden 2011/2012 og frem til 2020/2021, da vi ønsker at medtage skoler, som har eksisteret over længere tid.
- Skolen skal have klasser på alle trin fra 0.-9. klasse for at sikre et repræsentativt udvalgt, da størstedelen af folkeskoler har klasser på 0.-9. klassetrin.
- Skolen skal have minimum 150 elever.
- Skolen skal være en folkeskole, da det er praksis i folkeskolen, vi er interesserede i at undersøge og eksempelvis ikke specialskoler, hvis rammer, pædagogik og elevgruppe ikke er repræsentative og dermed kan udfordre sammenligningsgrundlaget.

Rekruttering og respondenter

De 621 folkeskoler fik alle tilsendt en invitation til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Data blev indsamlet af Epinion på vegne af ROCKWOOL Fonden. Undersøgelsen blev gennemført blandt ledere, undervisere og pædagogisk personale i folkeskolen. Dataindsamlingen er gennemført i perioden 26. marts til 17. juni 2025. Epinion stod ligeledes for rekruttering af deltagere til undersøgelsen.

De skoler, der ønskede at deltage, skulle oplyse en kontaktperson på skolen, der fik til opgave at distribuere spørgeskemaet til skolens lærere, pædagoger og ledere. Det er derfor ikke muligt at vide, hvor mange personer der i sidste ende fik tilsendt spørgeskemaet. I alt modtog vi 136 besvarelser fordelt på 53 skoler. Antallet af skoler og fordelingen på tværs af regioner ses i nedenstående tabel 1.

Tabel 1: Antal surveybesvarelser fordelt på antal skoler i hver region

Region	Antal skoler	Antal besvarelser
Region Hovedstaden	12	25
Region Midtjylland	15	25
Region Nordjylland	4	4
Region Sjælland	10	31
Region Syddanmark	12	51
Total	53	136

Som tabel 1 illustrerer, fik vi for få besvarelser pr. institution til at kunne analysere besvarelsene på skoleniveau og herfra identificere og sammenligne mønstre på tværs af skolerne med hensyn til både fraværsdefinitioner, fraværsregistreringer, indsatser m.m. Resultaterne fra surveyen anvendes derfor til at beskrive og understrege usikkerheden i de eksisterende fraværsdata, hvilket udfoldes i analysen. Derudover var der for få respondenter inden for ”ledere” (3) og ”pædagoger” (13), hvorfor vi kun inkluderede besvarelsene fra lærerne (120) i surveyanalysen¹².

Målgruppe

Baseret på indsigter fra både ekspertinterviews, workshoppen og lignende undersøgelser på området fandt vi det relevant at inkludere alle tre faggrupper, da de alle er involveret i fraværsregistrering. Det er primært lærere og pædagoger, der står for den daglige fraværsregistrering, mens ledelsen har ansvaret for at etablere fælles retningslinjer for fraværsregistrering på skolen – herunder en fælles definition af længerevarende (og bekymrende) skolefravær.

Tematikker og fraværscases

Baseret på eksisterende viden på området samt de indsigter, vi opnåede igennem ekspertinterviews og workshoppen, strukturerede vi surveyen omkring følgende fokusområder.

Fraværsregistrering og fælles fraværsdefinition

Surveyen havde et særskilt fokus på at få et mere generelt indblik i fraværsdefinitioner og registreringspraksis. Det fokus og de spørgsmål, der relaterede sig hertil, er inspireret af tidligere undersøgelser på området, der også har interesseret sig for fraværsregistreringspraksis og påvist de udfordringer, der kan være i forhold til netop at anvende eksisterende fraværsdata til at udsige noget om problematikens omfang (Analyse & Tal, 2021; Kristensen et al., 2020; Rambøll, 2018). Af Analyse og Tals undersøgelse fra 2021 fremgår det, at de lærere, der beskriver en fælles fraværsdefinition på deres skole, også oplever, at deres arbejdsplads er et sted, hvor de systematisk arbejder med registrering og forebyggelse af længerevarende skolefravær (Analyse & Tal, 2021).

Med afsæt i vores fokus på fraværsregistrering af elever opstillede vi forskellige fraværscases i surveyen, der kunne give os indblik i den konkrete registreringspraksis på den enkelte skole og for den enkelte lærer. Ved hver case skulle respondenterne angive, hvorvidt de ville registrere fraværet

som lovligt, ulovligt eller sygdom, eller om de ville vælge kategorien ”Ingen registrering” eller ”Andet”. Ved valg af ”Andet”-kategorien bad vi dem uddybe deres svar. Casene var følgende:

- 1) En elev er på nedsat skoleskema. Hvordan registrerer du fraværet for de lektioner, eleven er fritaget for at deltage i?
- 2) Eleven har ikke været i skole i to måneder. Der er dialog med forældrene, men alle afventer udarbejdelse af en PPV hos PPR. Hvordan registreres fraværet?
- 3) Eleven har ikke været i skole i et halvt år. Der foreligger en henvisning til psykiatrien, hvor der afventes en tid til udredning. Hvordan registreres fraværet?
- 4) Eleven har ikke været i skole i fire måneder. Der er udarbejdet en handleplan i samarbejde med kommune, forældre og skole, men eleven har ikke været i stand til at følge planen og kommer kun i skole nogle få timer om ugen. Hvordan registreres fraværet?
- 5) En elev har over en periode på tre måneder haft gradvist stigende fravær og har nu ikke været i skole i to sammenhængende uger. Forældrene angiver sygdom som årsagen til fravær (både ved det drypvise fravær og de seneste to uger). Der har ikke været yderligere dialog om fraværet. Hvordan registreres fraværet?
- 6) Eleven er ofte fraværende mandag morgen. Forældrene angiver sygdom som årsagen til fraværet, men der er ingen yderligere dialog med forældrene. Hvordan registrerer du fraværet, når der tegner sig et mønster?
- 7) Eleven er gentagne gange blevet hentet fra skolen af sine forældre, før skoledagen er omme, med begrundelsen ”ondt i maven”. Hvordan registreres fraværet de dage, hvor eleven hentes hjem?
- 8) En elev i udskolingen er begyndt at gå hjem fra skole i frokostpausen uden at vende tilbage til undervisningen. Det sker ofte onsdag og fredag. Hvordan registreres fraværet?
- 9) Eleven ender ofte i konflikter med både lærere og elever og bliver derfor jævnligt ringet hjem. Hvordan registreres fraværet efter hjemsendelse?

De ovenstående cases var udformet således, at nogle af dem repræsenterede situationer med elever i længerevarende skolefravær, mens andre repræsenterede fraværssituationer, der kan betragtes som det ”drypvise” fravær, der på sigt kan risikere at udvikle sig til længerevarende skolefravær. Baseret på respondenternes besvarelser var det tydeligt, at særligt i cases med længerevarende skolefravær herskede der tvivl om, hvordan det skulle registreres, men at der også var stor usikkerhed forbundet

med registreringen af det, man i litteraturen ville betegne som det ”drypvise” fravær, der potentielt kan risikere at føre til længerevarende skolefravær.

Respondenternes uddannelsesbaggrund og anciennitet

Undersøgelser af skolefravær har vist, at en uddannet og fast medarbejderstab på en skole kan have betydning for elevernes trivsel og skolefravær, da dette kan bidrage til dels at skabe tryghed igennem stabile relationer, dels at sikre et højt fagligt didaktisk og pædagogisk grundlag for at skabe undervisning, der kan imødekomme elevernes behov i større grad. Her har man også set på brugen af lærervikarer samt en stor udskiftning i lærerstaben, og hvor begge dele kan udfordre elevernes mulighed for at etablere faste og trygge relationer til deres undervisere (Børns Vilkår, 2020; Havik et al., 2014; Lund et al., 2024; Nielsen et al., 2020). De nyeste tal viser, at for skoleåret 2022/2023 udgjorde antallet af vikarlektioner 11,9% af det samlede antal lektioner på et år (Møller & Hansen, 2025). Derudover bliver andelen af lærere, der vælger at forlade folkeskole større og større, hvilket kan have en betydning for elevernes trivsel og faglige niveau (Klarskov et al., 2024). I surveyen spurgte vi derfor ind til respondenternes uddannelsesbaggrund, hvor længe de har været ansat det pågældende sted, hvor mange år de følger den samme klasse og lignende.

Arbejdsmiljø og trivsel

Dele af forskningen peger desuden på, at lærernes generelle trivsel og oplevelse af deres arbejdsmiljø kan have betydning for elevernes skolefravær (Klinge, 2016; Ramberg et al., 2019). I surveyen spurgte vi derfor ind til forhold, der kan være relateret hertil, såsom hvorvidt de oplever at have tid, kompetencer og ressourcer til at understøtte de elever, der har bekymrende skolefravær. Samtidig spurgte vi også ind til, hvorvidt de har en tolærerordning, da det kan bidrage til et bedre arbejdsmiljø og give større overskud for den enkelte lærer at være to undervisere i en klasse (Andersen et al., 2014, s. 43), og om de generelt oplever, at deres ledelse understøtter og tager initiativ til at arbejde forebyggende med udfordringer relateret til skolefravær blandt eleverne. Vi medtager dette fokus, idet studier har vist, at skoler, hvor lærernes arbejdstilfredshed og generelle trivsel er høj (bl.a. indikeret ved lav medarbejderudskiftning og lavt sygefravær), også har en lavere andel af elever med højt skolefravær sammenlignet med skoler, hvor udskiftning og sygdom blandt medarbejderne er højere, dvs. jo større medarbejdertrivsel, desto lavere skolefravær blandt eleverne, hvorfor dette også er en relevant indikator at undersøge (Kreiner & Mehlbye, 2000; Ramberg et al., 2019).

Problemforståelse og indsatser

En sidste tematik, vi inkluderede i surveyen, var respondenternes forståelse af længerevarende skolefravær og årsagerne hertil, samt hvilke handlemuligheder og indsatser de som skole benytter sig af i forbindelse med problematikken. Undersøgelser på området viser, at der kan være forskellige forståelser af de udfordringer, der kan betragtes som årsager eller medvirkende årsager til, at fraværet udvikler sig. De børn, der enten oplever eller har oplevet længerevarende skolefravær, peger på omstændigheder relateret til deres skolekontekst (f.eks. uro i klassen, social eksklusion, manglende trykke voksenrelationer), mens skolens fagprofessionelle i højere grad peger på individuelle udfordringer (f.eks. diagnoser eller lavt fagligt niveau) eller familiære forhold (f.eks. skilsmisse, konflikter eller udfordringer associeret med lav socioøkonomisk baggrund) (Børns Vilkår, 2020; Havik et al., 2015; Klinge, 2016; Knage, 2020; Lomholt et al., 2022; Lund, 2021; Nielsen et al., 2020). Med afsæt i ovenstående spurgte vi derfor i surveyen ind til, hvilke indsatser, både interne og eksterne, der benyttes på skolen til både forebyggelse og håndtering af problematikker relateret til længerevarende skolefravær. Det gjorde vi, da vi ønsker indblik i den mængde og variation af tilbud, der er på området, for at forstå, hvilke muligheder de forskellige skoler har at navigere i og forsøge at vælge imellem, samt hvilke indsatser der overhovedet betragtes som handlinger til forebyggelse og/eller håndtering af skolefraværsproblematikker.

Litteraturliste

- Analyse & Tal. (2021). *Håndtering af bekymrende fravær i folkeskolen*. Børns Vilkår og Egmont Fonden. <https://www.ogtal.dk/assets/files/fravaer.pdf>
- Andersen, S. C., Beuchert-Pedersen, L. V., Nielsen, H. S., & Thomsen, M. K. (2014). *2L Rapport – Undersøgelse af effekten af tolærerordninger*. TrygFondens Børneforskningscenter. <http://www.childresearch.au.dk>
- Børns Vilkår. (2020). *Skolens tomme stole – Skolefravær set fra barnets perspektiv*. Egmont Fonden. <https://bornsvilkar.dk/wp-content/uploads/2020/10/Boerns-Vilkaar-Skolefravaer-WEB.pdf>
- Havik, T., Bru, E., & Ertesvåg, S. K. (2014). Parental perspectives of the role of school factors in school refusal. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 19(2), 131-153. <https://doi.org/10.1080/13632752.2013.816199>
- Havik, T., Bru, E., & Ertesvåg, S. K. (2015). School factors associated with school refusal- and truancy-related reasons for school non-attendance. *Social Psychology of Education*, 18(2), 221-240. <https://doi.org/10.1007/s11218-015-9293-y>
- Klarskov, E. D., Jensen, T. L., & Lykketoft, A. (2024, juni 7). *Mange nye folkeskolelærere forlader folkeskolen efter få år*. | Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. <https://www.ae.dk/analyse/2024-06-mange-nye-folkeskolelaerere-forlader-folkeskolen-paa-faa-aar>
- Klinge, L. (2016). Lærerens relationskompetence er en nødvendig innovativ kompetence. *Tidsskrift for Professionsstudier*, 12(23), 44-52. <https://doi.org/10.7146/tfp.v12i23.96725>
- Knage, F. S. (2020). Skolevægtring: Sammenviklinger og subjektpositioner. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 57(1).
- Kreiner, S., & Mehlbye, J. (2000). *Arbejds miljøet i folkeskolen*. AKF-Forlaget.
- Kristensen, N., Jensen, V. M., & Krassel, K. F. (2020). *Panelanalyse af bekymrende skolefravær*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

- Lomholt, J. J., Arendt, J. N., Bolvig, I., & Thastum, M. (2022). Children with School Absenteeism: Comparing Risk Factors Individually and in Domains. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 66(3), 411-426. <https://doi.org/10.1080/00313831.2020.1869085>
- Lund, G. E. (2021). *Fra fravær til fællesskab: Hvad kan skolen gøre?* Aarhus Universitetsforlag.
- Lund, G. E., Fisker, T. B., & Hansen, H. R. (2024). Deltagelses(u)muligheder og skolefravær. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 8(2-3), 7-22. <https://doi.org/10.18261/nost.8.2-3.2>
- Møller, F. S., & Hansen, E. L. (2025). *Vikarlektioner i folkeskolen* [Analyse]. Danmarks Statistisk.
- Nielsen, C. P., Jensen, V. M., Kjer, M. G., & Arendt, K. M. (2020). *Elevernes læring, trivsel og oplevelser af undervisningen i folkeskolen – En evaluering af udviklingen i reformårene 2014-2018*. VIVE – Det Nationale Forsknings-og Analysecenter for Velfærd.
- Ramberg, J., Brodin Låftman, S., Fransson, E., & Modin, B. (2019). School effectiveness and truancy: A multilevel study of upper secondary schools in Stockholm. *International Journal of Adolescence and Youth*, 24(2), 185-198. <https://doi.org/10.1080/02673843.2018.1503085>
- Rambøll. (2018). *Undersøgelse af hjemmeundervisning, fravær og børn uden for undervisningstilbud*. Rapport til Undervisningsministeriet.